

Hariduslike erivajadustega õpilasi toetava tugisüsteemi korralduspõhimõtted Raasiku Põhikoolis

1. Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorralduse põhimõtted

Raasiku Põhikool hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorraldusel lähtutakse Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, Haridus- ja teadusministri 22.07.2014. a. määrusest nr 67. ja Raasiku Põhikooli kodukorrast.

Õpetamisel järgitakse (PGS § 47) kaasava hariduse põhimõtet: kindlustada sobiv õpikeskkond haridusliku erivajadusega õpilastele Raasiku vallas, välja arvatud õpilased, kelle arengule oleks sobivam vastav HEV õpilaste kool. Individualiseeritud õpet rakendatakse vajadusel kõigis klassides.

Õpetamise eeldused on probleemi märkamine, probleemi uurimine, nõustamine ning õpiabi.

HEV õpilase toetamise kolm tasandit:

I tasand – märkamine ja esmane sekkumine

II tasand – tugispetsialistide kaasamine

III tasand – sekkumised maakondliku/üleriigilise nõustamiskomisjoni soovitusel.

HEV õpilaste õpet, koostööd klassijuhatajate, aineõpetajate ning erinevate tugispetsialistide vahel korraldab HEV õppe koordinaator.

HEV õpilase arengu toetamisel on kolm põhimõtet:

- õpilase toetamine on süsteemne;
- toetatakse ühtse tugimeeskonnana;
- tegevused õpilase toetamiseks on individualiseeritud.

Õpilast toetava tugisüsteemi ülesanne on koostöös klassijuhataja ja aineõpetajatega toetada õpilase arengut, uurida õpilase arengutingimusi ning vajadusel muuta tingimused arengule sobivaks.

Tugimeeskonna moodustavad aineõpetajad, klassijuhataja, psühholoog, sotsiaalpedagoog, logopeed, HEV õppe koordinaator, direktor, valla lastekaitsepetsialist.

Tugiteenus on konkreetne, õpilase hariduslikust erivajadusest lähtuv ja tema arengut toetav tegevus (konsultatsioon, õpiabi, psühholoogiline nõustamine, sotsiaalpedagoogiline nõustamine, huviringi suunamine, pikapäevarühma suunamine, PGS § 37).

2. HEV õpilastega töötavad tugispetsialistid ja nende ülesanded

Tugispetsialistide peamised tegevused:

- Nõustamine (õpilane, lapsevanem, õpetaja);
- Kasvatustöö toetamine (õpi- ja sotsiaalsete oskuste arendamise, mõjutusvahendite väljatöötamine, ennetustöö);
- Õpiabi (logopeediline õpiabi, individuaalõpe);
- Terviseedendus (osalemine projektides, ennetustegevused, koolitused õpilastele);
- Koostöö (ümarlauad, kooli esindamine, koostöö kooliväliste spetsialistidega, võrgustikutöö);
- Ülekoolilistes tegevustes osalemine ja kooli arendustöös kaasaraäkimine;
- Koolituste korraldamine õpetajatele, lapsevanematele.

3. Kooli tugispetsialistid

HEV õppe koordinaatori töö eesmärgiks on aidata kaasa kohanemis-, käitumis- ja õpiprobleemidega õpilaste sotsiaalsele arengule ja toimetulekule.

HEV õppe koordinaatori tööülesanded on:

- võrgustiku loomine last ümbritsevate ametkondade vahel, võrgustikutöö korraldamine kooli tasandil, koostöö valla võrgustikuga;
- hariduslike erivajadustega õpilaste õppe ja tugiteenustele suunamise koordineerimine, tegelemine koolikohustuse eirajatega ning õpi-, käitumis- ja kohanemiskustega õpilastega tehtava töö koordineerimine ja analüüsimine;

- HEV õpilaste tunnijaotus- ja tunniplaanide koostamine, õppetundide üle arvestuse pidamine;
- tegelemine alaealiste ja nõustamiskomisjoni materjalidega;
- koolikohustuse täitmise jälgimise korraldamine, koolikohustuse täitmise analüüs;
- tugispetsialistide töö koordineerimine;
- tugiteenuste töö alase tegevuse korraldamine ja analüüsimine, ettepanekute tegemine kooli juhtkonnale;
- vastutusalaste normatiivsete dokumentide koostamine.

Logopeedi töö eesmärgiks on toetada lugemis- ja kirjutamisraskustega õpilasi; vajadusel nõustada õpetajaid ja lapsevanemaid kirjutamis- ja lugemishäiretega laste õpetamisel.

Logopeedi tööülesanded:

- meetodite ja materjalide valimine õpilaste lugemis- ja kirjutamisraskuste uurimiseks;
- lugemisel ja kirjutamisel avalduvate vigade analüüsimine;
- kirjutamis- ja lugemisoskuse kujundamine;
- õpilase kommunikatsioonivõime hindamine;
- õpilase keeleliste oskuste arendamine suulises kõnes;
- logopeedilise õpiabi rühmatundide läbiviimine.

Sotsiaalpedagoogi töö eesmärgiks on õpilaste sotsiaalse tegevusvõime ja toimetuleku toetamine.

Sotsiaalpedagoogi tööülesanded:

- koolikohustuse täitmise jälgimine;
- koostöö õpilaste, lapsevanemate, klassijuhatajate, aineõpetajate ning kooli juhtkonnaga
- koolikohustuse eirajate ja käitumisprobleemidega laste abistamisel ja suunamisel;
- koolis esilekerkivate sotsiaalsete probleemide ennetamine, koolivägivallajuhtumite lahendamine;
- kooli tugimeeskonna kaasamine lapse abistamisprotsessi;
- vajadusel lastekaitse-, sotsiaalhoolekande- ja korrakaitsespetsialistide kaasamine lapse ja tema pere toetamisprotsessi.

Psühholoogi töö eesmärgiks on psühholoogilise toe osutamine õpilasele, lapsevanemate ja õpetajate nõustamine.

Psühholoogi tööülesanded:

- toetada psühholoogiliste probleemide lahendamisel (suhte probleemid, pereprobleemid, käitumisprobleemid, kohanemiskasutused, toimetulek ärevuse, hirmude ja koolistressiga);
- aidata arendada õpioskusi;
- pakkuda teavet erinevate abi ja info saamise võimaluste kohta.

Abiõpetaja töö eesmärgiks on õpilase juhendamine tava- või HEV eriklassis õppimisel.

Abiõpetaja tööülesanded:

- osalemine ainetundides aineõpetaja abistajana;
- õpilaste toetamine õppetundides võib olla nii individuaalne kui ka suunatud suuremale grupile;
- suuremat abi vajavate õpilaste toetamisel on võimalik õpilast ka klassist väljaspool
- individuaalselt juhendada.

Eripedagoogi töö eesmärgiks on õpilase erivajaduse hindamine, HEV õpilase õppetöö kavandamine ja õppetöö HEV õpilasega, lähtuvalt õppija võimest ja arenguvajadusest.

Eripedagoogi tööülesanded:

- koostöös teiste spetsialistidega HEV õpilase toetamine ja suunamine eesmärgiga soodustada igakülgset tema arengut eakohasuse suunas,
- esmase mahajäämuse ületamine/ vähendamine ja teisese mahajäämuse ennetamine/leevendamine
- eripedagoogiliste vahenditega, HEV õpilase lähimale arenguvallale vastava õpikeskkonna kujundamine.

4. Meetmed ja tegevused HEV õpilaste toetamiseks

Hariduslike erivajadustega õpilaste toetamise meetmed ja tegevused tulenevad Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, Haridus- ja teadusministri 22.07.2014 määrusest nr 67 ning Raasiku Põhikooli kodukorrast.

I tasandi meetmed – märkamine ja esmane sekkumine

Individuaalne töö õpilasega tunnis (õppetöö diferentseerimine, modifitseerimine).

Individuaalne töö tunniväliselt (konsultatsioonid aine- ja klassiõpetaja poolt).

Tugiisiku leidmine klassikaaslaste hulgast.

Klassijuhataja avab individuaalse arengu jälgimise kaardi, informeerib lapse arengust süsteemselt ka lapsevanemat.

II tasandi meetmed - õpiabi osutamine ja õpiabirühmade moodustamine (PGS § 51 lg 1)

II tasandi meetmetele suunamised toimuvad koostöös HEV õppe koordinaatori ja tugispetsialistidega ning on lapsevanemaga kooskõlastatud.

Õpilase arengu hindamisel täiendatakse **individuaalse arengu jälgimise kaart**. Kaardi avab klassijuhataja HEV koordinaatori juhendamisel, kaarti täidetakse koostöös lapsevanema, aineõpetajate ja tugispetsialistidega.

Logopeediline õpiabi. Logopeediline abi toetab lugemis- ja kirjutamisraskusega õpilasi.

Psühholoogiline nõustamine. Koolipsühholoog nõustab õpilasi, õpetajaid, lapsevanemaid, viib läbi teste, vajalikke harjutusi õpilastele.

Sotsiaalpedagoogiline nõustamine. Sotsiaalpedagoogi ülesanneteks on probleemide kaardistamine, ennetamine, hindamine ja koostöö.

Abiõpetaja kaasamine tundidesse. Abiõpetaja juhendab individuaalsel õppekaval olevaid õpilasi, hoiab klassis nende tähelepanu töö juures.

Eripedagoogiline nõustamine ja õpiabi. Eripedagoog uurib ja hindab õppija erivajadusi, kavandab ja viib läbi õppe- ja kasvatustegevuse lähtuvalt õppija lähimast arenguvallast.

Tugiisiku määramise kooli tasandil (õpetaja või vanema klassi õpilane) otsustab HEV koordinaator koostöös lapsevanema, klassijuhataja ja tugimeeskonnaga. Tugiisik aitab õpilasel toime tulla vahetundides, vajadusel toetab õppimises.

Individuaalse õppekava rakendamine toimub HEV õppe koordinaatori ettepanekul. Individuaalne õppekava koostatakse õpilasele, kellel on ühes või mitmes õppeaines tekkinud olulised lüngad või vajab õpilane muul põhjusel erisuste tegemist õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekeskkonnas, õppekoormuses.

Pikapäevarühma suunamine. Toimub koostöös lapsevanemaga klassijuhataja, tugispetsialistide soovitusel.

Pöördumine elukohajärgse kohaliku omavalitsuse **lastekaitse spetsialisti** poole. Pöördumise teeb HEV õppe koordinaator regulaarse koolikohustuse mittetäitmise korral, õpilasele sotsiaalse toetuse vajamisel, kasvatuslike mõjutusvahendite rakendamiseks.

Koostöö **noorsoopolitseinikuga**. Vajadusel kaastakse noorsoopolitseinik, kes nõustab õpilasi, lapsevanemaid, koolipersonali ja teeb ettepanekuid sobilike mõjutusvahendite rakendamiseks.

III tasandi meetmed – määratakse maakondliku/üleriigilise nõustamiskomisjoni otsusega

Raasiku Põhikoolis osutatavad õppevormid:

- **Individuaalse õppekava kohaldamine**, nõustamiskomisjoni soovitusel rakendatav õppekava, milles nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine.
- **Väikeklass** õpilastele, kellele nõustamiskomisjon on spetsiifilistest hariduslikest erivajadustest tulenevalt soovitanud õppida väikeklassis.
- **Ühele õpilasele keskendunud õpe**, rakendatakse nõustamiskomisjoni soovitusel ning lapsevanema nõusolekul, kes tervises seisundist tulenevalt vajab koolis pidevat jälgimist või abistamist.
- **Koduõpe tervislikel põhjustel**, õppetöö korraldatakse õpilase kodus või muus lapsevanemaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume.

- *Koduõppe lapsevanema taotlusel* korraldab ja rahastab väljaspool kooli toimuva õppe osa lapsevanem.

Kooliväliste tugispetsialistide soovitude rakendamine koolis **toimub vastavalt kooli võimalustele ja koolipidaja toel.**

5. Andekate õpilaste toetamine

- Täiendavate ülesannete andmine aineõpetaja poolt, võistlustele, olümpiaadidele suunamine.
- Testimine koolipsühholoogi poolt.
- Ekspert hinnangute võtmine.
- Tunniväliste õppetegevuste arvestamine hindamisel.
- Eneseväljendus- ja esinemisvõimaluste pakkumine.
- Väljasõidud, teatrietenduste, näituste külastamine.

6. Õpilase ja lapsevanema teavitamine ja nõustamine (Lastekaitseeadus, Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 55, Raasiku Põhikooli kodukord)

I tasand

Õpilase abivajaduse ilmnmisel on õpilasega töötaval spetsialistil ja/või klassijuhatajal lapsevanema informeerimise kohustus (LKS § 22 lg 1).

Lapsevanemal on kohustus (LKS § 22 lg 3) pöörduda lapse abivajaduse määramiseks kooli tugispetsialistide poolt soovitatud meditsiinasutusse arstliku konsultatsiooni ja/või muu spetsialisti vastuvõtule (nt. rehabilitatsiooniteenused, loov- või pereterapeudi teenus).

Õpilast puudutavate õppe- ja kasvatusalaste tähelepanekute edastamine vanematele - vastavalt vajadusele.

Arenguvestluste läbiviimine – kord aastas, vajadusel rohkem.

Lapsevanemate pedagoogiline nõustamine – vastavalt vajadusele.

Lapsevanema teavitamine individuaalse arengu jälgimise kaardi avamisest, tugiteenustele suunamisest (täidab klassijuhataja).

II tasand

Juhtumiarutelud, kokkulepete sõlmimine kooli, lapsevanema, õpilase vahel.

Klassijuhataja, lapsevanema nõustamine.

Individuaalse arengu jälgimise kaartide läbivaatamine - kord poolaastas, soovitude edastamine vanematele.

Tugiteenuste korraldusest teavitamine kooli kodulehel.

Klassikoosolekud, üldkoosolekud.

Koolitused lapsevanematele.

Vt. lisatud kokkuvõttev joonis

HEV ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUS RAASIKU PÕHIKOOLIS

